

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 28.06.1977, sp. zn. 1 Cz 61/77, ECLI:CZ:NS:1977:1.CZ.61.1977.1

Číslo: 27/1978

Právní věta: Pre rozhodnutie súdu o obmedzení alebo zrušení vecného bremena za primeranú náhradu (§ 506 ods. 2 O. z.) nie je rozhodujúce, či zmenou pomerov vznikol hrubý nepomer medzi vecným bremenom a výhodou oprávněného zavinením niektorého z účastníkov tohto právneho vzťahu. Návrh na rozhodnutie súdu o tom, že sa vecné bremeno za primeranú náhradu obmedzuje alebo zrušuje, musia podať všetci spoluvlastníci nehnuteľnosti zaťaženej vecným vecným bremenom proti všetkým oprávněným z vecného bremena.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 28.06.1977

Spisová značka: 1 Cz 61/77

Číslo rozhodnutí: 27

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Řízení před soudem, Věcná břemena, Změna poměrů

Předpisy: 99/1963 Sb. § 90
§ 91 40/1964 Sb. § 506

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 27/1978 sb. rozh.

Pre rozhodnutie súdu o obmedzení alebo zrušení vecného bremena za primeranú náhradu (§ 506 ods. 2 O. z.) nie je rozhodujúce, či zmenou pomerov vznikol hrubý nepomer medzi vecným bremenom a výhodou oprávněného zavinením niektorého z účastníkov tohto právneho vzťahu.

Návrh na rozhodnutie súdu o tom, že sa vecné bremeno za primeranú náhradu obmedzuje alebo zrušuje, musia podať všetci spoluvlastníci nehnuteľnosti zaťaženej vecným vecným bremenom proti všetkým oprávněným z vecného bremena.

(Rozsudok Najvyššieho súdu SSR z 28. 6. 1977, [1 Cz 61/77](#))

Žalobcovia J. K. a A. K. sa domáhali proti žalovaným R. H. a A. H. zrušenia vecného bremena týkajúceho sa pozemkov parc. č. 1155 a 1156 v H. za peňažnú úhradu 500 Kčs. Uviedli, že právní predchodcovia účastníkov zmluvou z roku 1945 zriadili na pozemku, ktorý je teraz v spoluvlastníctve

žalobcov, vecné bremeno, spočívajúce v odvádzaní vody a splaškov z pozemku žalovaných do odpadového kanála na pozemku žalobcov. Tým, že žalovaní neskôr zbudovali do kanála ďalšiu prípojku, zmenili sa pomery, lebo dochádza k upchávaniu celého kanalizačného potrubia. V dôsledku tohto upchávania začali vlnnúť steny domu žalobcov a jedna zo stien aj praskla.

Žalovaní navrhli zamietnutie žaloby a uvádzali, že existujúca kanalizácia postačuje pre 22 bytov a nielen pre dva rodinné domčeky. Tvrdili, že odpadový kanál sa vôbec neupchával a že vybudovanie osobitnej kanalizácie z ich domu by si vyžiadalo náklady v sume 26 319 Kčs okrem poplatku miestnym komunikáciám za obchádzku alebo zastavenie prevádzky na ceste.

Okresný súd v Humennom rozsudkom žalobu zamietol s odôvodnením, že v konaní nebolo preukázané, že by vinou žalovaných nastala zmena a v dôsledku nej hrubý nepomer medzi vecným bremenom a výhodou žalovaných.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalobcov rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

Najvyšší súd SSR rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR, tak, že uvedenými rozsudkami súdov oboch stupňov bol porušený zákon.

Z odôvodnenia:

Zrušenie vecných bremien súdnym rozhodnutím viaže ustanovenie § 506 ods. 2 O. z. na to, že zmenou pomerov vznikol hrubý nepomer medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného.

Povinnosťou súdu je preto zisťovať zmenu pomerov a z nej vyplývajúci hrubý nepomer vecného bremena a výhody oprávneného z vecného bremena. Iba po tomto zistení môže rozhodnúť, či sa vecné bremeno obmedzí alebo zruší za primeranú náhradu. Zmena pomerov nie je však viazaná na predpoklad zmeny vzniknutej zavinením.

Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozsudku konštatoval, že žalobcovia potom, čo sa stali vlastníkami nehnuteľností zaťažených vecným bremenom, urobili ku svojmu rodinnému domčeku prístavbu, v ktorej je aj suterén. Nedostatočný spád suterénu (ktorý je položený nízko) do kanalizačnej prípojky sa údajne prejavuje tak, že kanalizačný odpad stúpa na podlahu v pivnici, čo je skutočnosť, ktorú možno charakterizovať ako zmenu pomerov. Podľa názoru súdu prvého stupňa sa žalobcovia dostali do určitej nevýhody, nie však vinou žalovaných, lebo ešte pre začatím stavby mali dbať na to, aby projekt zodpovedal existujúcemu zariadeniu. V dome žalovaných bývajú iba tri osoby, ktoré v prevažnej časti dňa nie sú doma, a preto kanalizačná prípojka nemôže byť ich pričinením zaťažená.

Odvolací súd navyše vo svojom rozsudku uviedol, že žalobcovia v priebehu konania napriek poučeniu neuviedli, v čom spočíva hrubý nepomer medzi vecným bremenom a výhodou oprávnených a aká zmena pomerov nastala od jeho zriadenia.

Súdy obidvoch stupňov teda náležite nezistovali, či nastala zmena pomerov a či v dôsledku nej došlo potom k hrubému nepomeru medzi vecným bremenom a výhodou oprávnených. Uspokojili sa iba výsluchom účastníkov, ako aj konštatovaním obsahu spisu sp. zn. 5 C 199/74 Okresného súdu v Humennom, v ktorom sa žalovaní úspešne domáhali, aby žalobca odstránil upchávku z nich kanalizačnej prípojky. Z obsahu týchto spisov súdy zistili, že na pozemku žalobcov viazne vecné bremeno v prospech žalovaných; nezistovali však rozsah tohto bremena, čo je dôležité pre posúdenie toho, či došlo ku vzniku nepomeru medzi výhodami vyplývajúcimi z tohto bremena pre žalovaných a medzi nevýhodami, ktoré z bremena vyplývajú pre žalobcov. Predovšetkým súdy nezistovali, či a koľko prípojok na kanalizáciu urobili žalovaní (v tomto smere sa totiž prednesy účastníkov rozchádzali) a či z vecného bremena vyplýva aj oprávnenie robiť na kanalizáciu ďalšie prípojky.

Okrem toho nezistovali súdy obidvoch stupňov ani to, či a do akej miery dochádza k znevýhodneniu žalobcu tým, že si žalobca sám urobil prístavbu s pivnicou, z ktorej takisto viedol kanál, či kanalizačný odvod z tejto pivnice je krytý stavebným povolením a či by zatekanie kanálového odpadu do pivnice žalobcu prestalo, keby s vecné bremeno zrušilo. Všetky tieto otázky, z ktorých niektoré vyžadujú znalecké dokazovanie, boli dôležité pre posúdenie opodstanenosti žalobou uplatneného nároku.

Pre vecnoprávnu povahu vecného bremena je charakteristické, že právo, prípadne povinnosť sa viaže na vlastníctvo určitých nehnuteľností. ak je teda vecné bremeno a jemu zodpovedajúce právo spojené s vlastníctvom určitým nehnuteľnosťami a ak patria zaviazané pozemky, s vlastníctvom ktorých je spojené právo zodpovedajúce vecnému bremenu, niekoľkým osobám spoločne, prislúcha oprávnenie na žalobu a obmedzenie alebo zrušenie vecného bremena spoločne všetkým spoluvlastníkom zaviazaného pozemku a žalovanými majú byť spoločne všetci spoluvlastníci pozemku, s vlastníctvom ktorých je spojené právo zodpovedajúce vecnému bremenu; rozsudok sa tu musí vzťahovať na všetkých účastníkov tohoto právneho vzťahu.

Súdy však v prejednávanej veci náležite nezistili vlastnícke vzťahy k pozemkom parc. č. 1155 a 1156 v H., ktorých vlastníci sú oprávnení z titulu vecného bremena používať kanalizáciu vybudovanú na parcelách žalobcov. Zo zmluvy z roku 1945, ako aj z pozemnoknižného výpisu, ktoré sa nachádzajú v prílohách spisu sp. zn. 5 C 199/74 Okresného súdu v Humennom, vyplývalo, že spoluvlastníkmi pozemkov parc. č. 1155 a č. 1156 v H. sú okrem žalovaných ešte ďalšie dve osoby, ktoré však účastníkmi tohto konania neboli.

Keď teda súdy zamietly žalobu len na tom základe, že nebolo preukázané, že by vinou žalovaných nastala zmena pomerov a v dôsledku nej hrubý nepomer medzi vecným bremenom a výhodou oprávnených, rozhodli na základe mylného právneho názoru a nedostatočne zisteného skutočného stavu; porušili teda svojimi rozhodnutiami zákon v ustanoveniach § 1, § 2, § 5, § 6, § 120 ods. 1, § 132 a § 153 odst. 1 O. s. p. v súvislosti s ustanovením § 506 ods. 2 O. z. a odvolací súd aj v ustanovení § 219 O. s. p.